

LUPJAMISE MATERJALID

Nimetused, spetsifikatsioonid ja märgistused

Liming materials

Denominations, specifications and labelling

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- Euroopa standardi EN 14069:2017 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis jõustumisteate meetodil vastuvõetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles novembris 2017;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2018. aasta augustikuu numbris.

Standardi tõlke koostamise ettepaneku on esitanud tehniline komitee EVS/TK 64 „Väetised ja lubiained“, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi on tõlkinud ja eestikeelse kavandi ekspertiisi on teinud FIE Tiiu Annuk, standardi on heaks kiitnud EVS/TK 64.

Euroopa standardimisorganisatsioonid on teinud Euroopa standardi EN 14069:2017 rahvuslikele liikmetele kättesaadavaks 01.11.2017.

Date of Availability of the European Standard EN 14069:2017 is 01.11.2017.

See standard on Euroopa standardi EN 14069:2017 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardikeskus ja sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN 14069:2017. It was translated by the Estonian Centre for Standardisation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 65.080

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega:

Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

English Version

Liming materials - Denominations, specifications and labelling

Amendements minéraux basiques - Dénominations, spécifications et étiquetage

Kalkdünger - Beschreibung, Spezifizierung und Kennzeichnung

This European Standard was approved by CEN on 2 July 2017.

CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the CEN-CENELEC Management Centre or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the CEN-CENELEC Management Centre has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, Former Yugoslav Republic of Macedonia, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Serbia, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey and United Kingdom.

EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

CEN-CENELEC Management Centre: Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels

SISUKORD

EUROOPA EESSÕNA.....	3
SISSEJUHATUS.....	4
1 KÄSITLUSALA.....	5
2 NORMIVIITED.....	5
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED.....	5
4 NIMETUSED JA SPETSIFIKATSIOONID LUPJAMISE MATERJALIDELE.....	6
5 ANALÜÜTILISED MEETODID.....	23
6 TOLERANTSID.....	23
6.1 Üldnõuded.....	23
6.2 Materiali läbimine konkreetsest sõelast	23
7 TERMINITE KASUTAMINE.....	23
8 DEKLARATSIOON	24
Kirjandus.....	26

EUROOPA EESSÕNA

Dokumendi (EN 14069:2017) on koostanud tehniline komitee CEN/TC 260 „Fertilizers and liming materials“, mille sekretariaati haldab DIN.

Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus kas identse tõlke avaldamisega või jõustumisteatega hiljemalt 2018. a maiks ja sellega vastuolus olevad rahvuslikud standardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2018. a maiks.

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et standardi mõni osa võib olla patendiõiguse objekt. CEN ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest.

See dokument asendab standardit EN 14069:2003.

Võrreldes eelmise väljaandega on tehtud järgmised muudatused:

- a) määrukses sätestatud miinimumnõudeid (EÜ) nr 463/2013 [2], millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2003/2003 [1], kus võetakse arvesse lupjamise materjale;
- b) viited laiendatud analüüsimeetoditele;
- c) nõuded on sätestatud standardkvaliteediga toodetele ja parema kvaliteediga toodetele (vt tabel 1 kuni tabel 6);
- d) oksiidi ja hüdroksiidi kohta on lisatud looduslikku päritolu lupjade nõuded (vt tabel 2);
- e) lisatud on nõuded, mis puudutavad silikaatlupjasid (vt tabel 4);
- f) lisatud on nõuded, mis puudutavad lubiainete segamist (vt tabel 5);
- g) nõuded, mis puudutavad lupjamise materjalide segamist teiste EÜ väetiseliikidega (vt tabel 6);
- h) määruke (EÜ) nr 463/2013 [2] kohaselt pikendatud deklareerimise ja märgistamise nõuded;
- i) toimetustuslikult muudetud.

CEN-i/CENELEC-i sisereeglite järgi peavad Euroopa standardi kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardimisorganisatsioonid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik, Hispaania, Holland, Horvaatia, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Serbia, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Türgi, Ungari ja Ühendkuningriik.

SISSEJUHATUS

CEN-i liikmesriikides on pinnase pH reguleerimine ja mulla happesuse neutraliseerimine korrapärase lupjamisega hästi tõestatud ja see on oluline põllumajanduslik tegevus kõikidel muldadel niiskes kliimas ja kõikides põllumajandussüsteemides eri põllumajanduskultuuride kasvatamisel. Lupjamine parandab mulla viljakust ja aitab omastada taimele olulisi toitaineid.

Lupjamise materjale kasutatakse nii metsade lupjamisel, järvede lupjamisel kui ka valgalade lupjamisel.

Kõigis CEN-i liikmesriikides leidub mitu looduslikku lupjamise materjalide geoloogilist leiupaika. Mõne tööstusliku protsessi tootmise tulemusena saadakse lupjamiseks sobivaid materjale. See on väga lai ainete valik, mis erineb suurel määral nii keemiliselt kui ka füüsiliselt oma omadustelt. Nende eri materjalide kasutamine oleneb materjalide liigist.

Siiski, selles standardis täpsustatakse Euroopas kasutatavate lupjamise materjalide põhiomadusi.

Kuid nende toodete võrdlemise eesmärgil on vaja kirjeldada ja täpsustada lupjamise materjalide miinimumnõudeid.

Selle Euroopa standardi esimese läbivaatamise raames on arvesse võetud määruses (EÜ) nr 463/2013 [2] ette nähtud miinimumnõudeid, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2003/2003 [1] lupjamise materjalide kohta.

Euroopas on lupjamise materjalide mitmekesisus tingitud eri teguritest, nagu kliima ja põllukultuuride liik, tootmine, transport, hoiustamine ja kohalike tingimuste järgi kohandatud lubja laotamine. Standardkvaliteet hõlmab kõiki neid erinevaid lupjamise materjale, samal ajal kui parema kvaliteediga materjalid lahustuvad kiiresti ning on vajalikud teatud spetsialiseeritud põllumajandustootmise jaoks või võimaldavad lupjamismaterjalidel lahustuda kiiresti ja kontrollitud viisil teatud mullatüüpides, millel pH väärtus on suurem.

1 KÄSITLUSALA

See Euroopa standard kirjeldab ja täpsustab loodusliku päritoluga toodete ja tööstusliku protsessi tulemusel saadud põhikvaliteediga ja parema kvaliteediga lupjamise materjalide nõudeid pinnase (ja vee) pH tõstmiseks põllumajanduses.

2 NORMIVIITED

Alljärgnevalt loetletud dokumendid, mille kohta on standardis esitatud normiviited, on kas tervenisti või osaliselt vajalikud selle standardi rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

EN 12048. Solid fertilizers and liming materials — Determination of moisture content — Gravimetric method by drying at (105 ± 2) °C (ISO 8190:1992, modified)

EN 12944-1. Fertilizers and liming materials and soil improvers — Vocabulary — Part 1: General terms

EN 12944-3. Fertilizers and liming materials — Vocabulary — Part 3: Terms relating to liming materials

EN 12945. Liming materials — Determination of neutralizing value — Titrimetric methods

EN 12946. Liming materials — Determination of calcium content and magnesium content — Complexometric method

EN 12947. Liming materials — Determination of magnesium content — Atomic absorption spectrometric method

EN 12948. Liming materials — Determination of size distribution by dry and wet sieving

EN 13475. Liming materials — Determination of calcium content — Oxalate method

EN 13971. Carbonate and silicate liming materials — Determination of reactivity — Potentiometric titration method with hydrochloric acid

EN 14397-2. Fertilizers and liming materials — Determination of carbon dioxide — Part 2: Method for liming materials

EN 14984. Liming materials — Determination of product effect on soil pH — Soil incubation method

EN 15704. Liming materials — Determination of the breakdown of granulated calcium and calcium/magnesium carbonates under the influence of water

EN 16357. Carbonate liming materials — Determination of reactivity — Automatic titration method with citric acid

ISO 6598. Fertilizers — Determination of phosphorus content — Quinoline phosphomolybdate gravimetric method

ISO 7497. Fertilizers — Extraction of phosphates soluble in mineral acids

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse standardites EN 12944-1 ja EN 12944-3 esitatud termineid ja määratlusi.